

vinen zříditi ono ochranné zábradlí, a neučinil-li tak, nemohla ho této povinnosti a zodpovědnosti za způsobení nebo zvětšení konkrétního nebezpečství pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost osob ve mlýně zaměstnaných sprostiti pouhá skutečnost, že osoby ve mlýně zaměstnané byly obeznámeny se zařízením ve mlýně a s nebezpečností práce v okolí strojů. Tvrdí-li obžalovaný ve svém odvodu, že tu není skutkové podstaty přestupku podle § 431 tr. zák. proto, že osobám ve mlýně zaměstnaným při pracích konaných v podkollí mlýna v místech, kde zábradlí mělo býti zřízeno, vůbec žádné nebezpečí nehrozilo, dlužno k tomu poznamenati, že obžalovaný vychází v těchto vývodech ze skutkového předpokladu rozsudkem nezjištěného, takže nelze k tomuto jeho tvrzení přihlížeti. Bylo tudíž odůvodněné zmatečnické stížnosti vyhověti a rozsudek stížený zmatkem podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. zrušiti, aniž bylo třeba obírat se dalšími výtkami zmatečnické stížnosti rozsudku činěnými. Ve věci samé nemůže Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodnouti, poněvadž v rozsudku nejsou zjištěny všechny skutečnosti, jež jest při správném použití práva hmotného položiti za základ rozhodnutí. Zejména jest zdůrazniti, že napadený rozsudek nezjišťuje skutečnost, týkající se subjektivní stránky přestupku podle § 431 tr. zák. Vzhledem k tomu, ano tu jde již jen o přestupek, bylo věc přikázati k opětovnému projednání a rozhodnutí příslušnému okresnímu soudu (§ 288 odst. druhý čís. 3 tr. ř.).

Čís. 3422.

Podvod, předstíral-li kdo proti pravdě pojišťovně, že mu shořely věci (mlýnské výrobky) a spoluvina (intelektuální pomoc) na onom podvodu vydáním stvrzenky na ony věci, jakoby byly před požárem dodány.

Vyžádání si stvrzenky jest beztrestným jednáním přípravným; jakmile se však hlavní pachatel, považuje to vydáním stvrzenky za umožněno, dovclal k osvědčení rozsahu škody toho, že mu byly věci dodány, stal se trestným i předchozí čin spoluvinníků.

By se spoluvinník stal beztrestným, musela by býti příčinná spojitost jeho činu s činem hlavního pachatele přerušena nejpozději do období, ve kterém se již projevila trestná činnost tohoto; k přerušení musilo by dojíti takovým činem samého spoluvinníka, kterým by byl znemožněn anebo bezúčinným způsobem jakýkoliv vliv, jež měla předchozí činnost intelektuálního pomocníka na rozhodnutí se hlavního pachatele ke spáchání trestného činu.

Podvod jest dokonán tím, že lstivým předstíráním pachatelovým v úmyslu poškozovacím byl někdo uveden v omyl, při čemž nesejde na skutečném způsobení škody. Stalo-li se však lstivé předstírání sice s úmyslem poškozovacím, ale nedošlo-li k uvedení v omyl pro některou z příčin uvedených v § 8 tr. zák., zůstává čin pokusem.

Jde o nedokonaný zločin podvodu (o spoluvinu na něm), nebylo-li ono lstivé předstírání o rozsahu škody způsobené shořením oněch mlýnských výrobků úspěšné ani u četnictva ani u komise, již vyslala pojišťovna k vyšetření škody.

Nejde o beztrestnost pro dobrovolné ustoupení od pokusu, doznal-li onen spoluvinník četnictvu, že hlavnímu pachateli žádných zásob nedodal, teprve když se ve svých výpovědích zaplétal do rozporů a byl na následky svého jednání upozorněn.

(Rozh. ze dne 20. března 1929, Zm I 709/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 5. listopadu 1928, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými Ferdinand K. zločinem dokonaného podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák. a Josef P. spoluvinou na zločinu dokonaného podvodu podle §§ 5, 197, 200, 203 tr. zák., zrušil rozsudek nalézacího soudu v těchto výrocích a důsledkem toho též ve výrocích o trestech, uložených oběma obžalovaným, a ve výrocích souvislých, a uznal obžalované vinnými a to: Ferdinanda K-a zločinem nedokonaného podvodu podle § 8, 197, 200, 203 tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 19. dubna 1928 v B. v úmyslu, by uvedl pojišťovnu v omyl, lstivě předstíral jejím zástupcům, že měl před požárem u něho vypuknuvším od mlynáře Josefa P. v K. mlýnských výrobků za 14.460 Kč, kterýmž omylem pojišťovna měla na svém majetku utrpěti škodu převyšující 200 i 2.000 Kč, a že takto podnikl čin, vedoucí ke skutečnému vykonání zločinu podvodu, k jehož dokonání však nedošlo pro překážku odjinud v to příšlou; Josefa P. zločinem spoluviny na nedokonaném podvodu podle §§ 5, 8, 197, 200, 203 tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 12. dubna 1928 v K., dav Ferdinandu K-ovi na jeho žádost potvrzení, že mu dne 11. dubna 1928, tedy před požárem, dodal mlýnských výrobků za 14.460 Kč za tím účelem, by Ferdinand K. dosáhl od pojišťovny náhradu převyšující 2.000 Kč, schvalováním a poskytováním prostředků nastrojil onen zlý skutek Ferdinanda K-a, k němu pomáhal a k jeho vykonání přispěl.

D ů v o d y:

Obžalovaný Ferdinand K. napadá zmateční stížností celý rozsudek nalézacího soudu, pokud jeho se týče, domáhaje se v konečném návrhu toho, by byl vůbec sprostěn z obžaloby, ale v příčině výroku, jímž byl uznán vinným zločinem spoluviny na nadržování zločinu podle § 5, 214 tr. zák. (odstavec 4. rozsudkového výroku) neprovádí zmateční stížnost, která tedy byla v tomto směru bez dalšího rozboru zavržena.

Částečně oprávněna jest zmateční stížnost téhož obžalovaného do výroku, jímž byl uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák., a zmateční stížnost obžalovaného Josefa P-a, pokud byl uznán vinným zločinem spoluviny na podvodu podle § 5, 197, 200, 203 tr. zák., pokud totiž výtýkají, že byli odsouzeni pro dokonáný podvod, pokud se týče pro spoluvinu na dokonaném podvodu. Pokud obě zmateční stížnosti budují důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. a v souvislosti s ním i důvod zmatečnosti podle čís. 5 tohoto § na tom, že prý lístek vystavený P-em K-ovi byl objektivně nezpůsobilým pro-

středkem k uvedení pojišťovny v omyl, sluší předně připomenouti, že při posouzení způsoblosti použitých prostředků nutno vycházeti z celého zjištěného jednání hlavního pachatele obžalovaného Ferdinanda K-a, takže zmateční stížnosti, pokud vyzdvihují jen význam té okolnosti, že K. nepoužil lístku vydaného mu P-em, nepřihlédajíce k celému zjištěnému jednání K-ovu, nejsou provedeny po zákonu. Ono jednání se podle zjištěného stavu skutkového neomezilo na to, že si Ferdinand K. od spoluobžalovaného Josefa P-a jen vyžádal lístek o koupi mlýnských výrobků, nýbrž záleželo v tom, že tento obžalovaný hned při četnickém vyšetřování vzniku požáru tvrdil, že mu ve skladišti shořelo mouky, otrub a ječmene za 35.000 Kč; že hned v den požáru jednal se spoluobžalovaným Josefem P-em o vydání stvrzenky o koupi meliva a dostal od něho stvrzenku datovanou dnem před požárem na melivo za 14.460 Kč mimo daň z obrátu; že dne 19. dubna 1928 komisi z pojišťovny, jež přijela vyšetřovati škodu, ji účtoval, předložil seznam věcí, jež mu shořely a prohlásil komisi, že jen od mlynáře P-a přivezl mlýnských výrobků za 21.000 Kč; že tuto částku při odběru meliva ihned zaplatil, dodací lístek na toto množství meliva že mu shořel i se všemi jeho poznámkovými knihami a konečně že toto množství meliva mu přivezl jeho šofér Š. a že tam byli na dvakráte. Podle tohoto zjištění tedy K. komisi předstíral i dodání mlýnských výrobků od Josefa P-a před požárem. Když pak dokonce z vlastního odpovídání P-ova je zjištěno, že K. ho prosil, by objednávku napsal tak, jakoby ona mouka mu byla dodána den před požárem, že ho vyzýval, aby již před četnictvem udal, že mu ono množství mouky již dodal, a posléze že P. přinesl vyšetřující komisi na její dotaz, kdy a co K-ovi dodal, knihu stvrzenek, kde bylo pod čís. 19 uvedeno, že dne 11. dubna 1928 dodal K-ovi mouku a otruby v ceně 14.460 Kč, a že na další dotazy tvrdil, že zboží bylo odvezeno autem najednou nebo na dvakráte, jest vidno, že všechny vady vytýkané stížností P-ovou s hlediska § 281 čís. 5 tr. ř. zjištění, zda P-em K-ovi vydaný lístek zněl na dodávku či pouhou objednávku zboží, jsou uplatňovány neprávem, nehledě k tomu, že je v oněch výtkách po většině nepřipustně brojeno proti volné úvaze důkazů nalézacím soudem. Ve zjištěném jednání obžalovaného Ferdinanda K-a bylo pak právem shledáno lstivé předstírání; šlo tu o nepravdivé tvrzení čelící k oklamání pojišťovny o rozsahu škody, jehož nepravdivost nebylo lze bez důkladnějšího rozmyslu nebo pátrání ihned seznati, což jest právě známkou způsoblosti lstivého předstírání; právě tím, že zmateční stížnost obžalovaného Ferdinanda K-a uvádí, že pojišťovna škodu pečlivě vyšetřuje, uznává sama nutnost bližšího pátrání, jež tu podle zjištění nalézacího soudu bylo skutečně četnictvem i komisí prováděno, neboť byly co nejbedlivěji hledány zbytky mlýnských výrobků a byly vyslýchány osoby, jež přicházely v úvahu pro vědomí o tvrzených zásobách, šofér Josef Š., spoluobžalovaný Josef P. a manželka K-ova. Z toho všeho je bezpochybně vidno, že tvrzení K-ovo o dodávce mlýnských výrobků nebylo absolutně nezpůsobilým k oklamání pojišťovny, což jedině by vylučovalo, by předstírání obžalovaného Ferdinanda K-a o rozsahu škody bylo považováno za lstivé. Že nedošlo skutečně k uvedení pojišťovny v omyl, nevylučuje s hlediska absolutní nezpůsoblosti trestnost K-ova činu,

ano se tak nestalo proto, že k uvedení v omyl vůbec nemohlo dojíti, nýbrž právě jen na základě provedeného šetření a pátrání vyšetřující komise. Pokud tedy zmateční stížnosti popírají způsobilost použitých prostředků ve vztahu na celkový zjištěný skutkový stav, jsou s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. bezdůvodné.

Pro vinu obžalovaného Josefa P-a jest bezvýznamným, zda obžalovaný Ferdinand K. použil stvrzenky, kterou mu obžalovaný Josef P. vydal. Neníť odsouzen pro spolupachatelství, při čemž by šlo o činnost jednotnou, nejvýše mezi několika pachatelů rozdělenou, ale přímo za určitým zločinným cílem u všech směřující, kterou by ovšem v její celistvosti bylo jednotně u všech zjistiti. Jde tu o spoluvinu podle § 5 tr. zák.; ani ta není však vyčerpána materielním pomocnictvím, které by zakládalo vydání stvrzenky, již bylo pachatelem potom skutečně použito jako prostředku ke spáchání trestného činu. V tomto případě vina Josefa P. jako intelektuelního pomocníka spočívá podle bezvadných skutkových zjištění v tom, že sjednal s Ferdinandem K-em stvrzení nepravdy, že mu před požárem dodal mlýnských výrobků za 14.460 Kč za tím účelem, by K. proti pojišťovně mohl tvrditi tuto nepravdu, by oklamal pojišťovnu o rozsahu škody; tím obžalovaný Josef P. přispěl k bezpečnému vykonání K-ova trestného činu, že tento mohl škodu pojišťovně proti pravdě předstíratí nejméně v rozsahu s P-em smluveném v přesvědčení, že mu Josef P. tuto nepravdu při vyšetřování potvrdí, zvláště když mu na to vystavil i stvrzenku. Lze připustiti, že pouhé vyžádání si stvrzenky K-em u Josefa P-a bylo u obou obžalovaných jen beztrestným přípravným jednáním v poměru k pojišťovně, proti níž lstivé předstírání a uvádění v omyl nijak se v tomto období ještě neprojevovalo. Jakmile však obžalovaný Ferdinand K., považuje vydáním stvrzenky za umožněné, by se na osvědčení rozsahu škody dovolal toho, že mu Josef P. dodal větší množství mlýnských výrobků, nepravdivě předstíral rozsah škody za účelem uvedení pojišťovny v omyl a na osvědčení svého tvrzení se dovolával dodávky meliva od P., vystoupila předchozí jeho přípravná činnost z období přípravného jednání do období provádění samého činu trestného, a důsledně naplnila se i v předchozím činu obžalovaného Josefa P-a skutková podstata spoluviny (intelektuelní pomoci); neboť předchozím jeho smluvením se o stvrzení dodávky mlýnských výrobků byl obžalovaný K. v rozhodnutí k spáchání svého trestného činu utvrzen a posílen. Podmínkou trestnosti spoluvinníka jest právě, by činnost spoluvinníka a pachatele, byť se na venek rozdílně projevují a tedy i v rozdílných činech jsou zjištěny, byly v této příčinné spojitosti mezi sebou; tato by musila, by spoluvinník byl beztrestným, býti přerušena nejpozději do toho období, ve kterém se již projevila trestní činnost hlavního pachatele; k přerušení musilo by dojíti takovým činem samého spoluvinníka, kterým by byl znemožněn anebo bezúčinným způsobem jakýkoliv vliv, jež měla předchozí činnost intelektuelního pomocníka na rozhodnutí hlavního pachatele ke spáchání trestného činu. To však netvrdí ani zmateční stížnost P-ova, tím méně vyšlo v řízení na jevo, že před nepravdivým tvrzením K-ovým obžalovaný Josef P. něco podniknul, by znemožnil účinek své domluvy s Ferdinandem K-em na lstivé jeho předstírání pojišťovně o rozsahu

škody. Pokud tedy zmateční stížnost P-ova, žádající zjištění jednotné činnosti obou obžalovaných, popírá příčinnou souvislost mezi zjištěnými jejich činy (nesprávně označujíc to i za vnitřní rozpor podle § 281 čis. 5 tr. ř., kdežto ve skutečnosti jde jen o důvod zmatečnosti podle čis. 9 a) téhož §), jest bezdůvodná. To, co obžalovaný P. udal vyšetřující komisi teprve potom, když již Ferdinand K. uplatnil u vyšetřující komise dodávku mlýnských výrobků od Josefa P-a, je, jak bude ještě později dovedeno, pro přičitatelnost činu bez právního významu. Jest ještě jen podotknouti, že to, co obžalovaný Josef P. sám udával vyšetřující komisi, nenaplněovalo by skutkovou podstatu pouhé spoluviny jako pomocníka, neboť tím samostatně uváděl vyšetřující komisi v omyl nepravdivými údaji o dodávce meliva K-ovi; tuto jeho činnost bylo by posuzovati jako pachatelství nebo spolupachatelství, což však vypadá z rámce přezkoumávání rozsudku, jenž za tuto činnost obžalovaného Josefa P-a neodsuzuje. Na spoluvinu, spočívající v předchozí jeho domluvě s K-em, uznáno však právem. Pokud se tedy obě zmateční stížnosti domáhají uznání beztrestnosti činů obžalovaných, sluší je zavrhnutí jednak jako ne po zákonu provedené, jednak jako bezdůvodné.

Obě zmateční stížnosti jsou však odůvodněné v námitkách o kvalifikaci činu obžalovaných za dokonaný zločin podvodu, po případě spoluviny na něm (§ 281 čis. 10 tr. ř.). Dokonán jest podvod tím, že lstivým předstíráním pachatelovým, stavším se v úmyslu poškozovacím, byl někdo uveden v omyl, při čemž na skutečném způsobení škody nesejde. Stalo-li se však lstivé předstírání sice s úmyslem poškozovacím, ale nedošlo-li k uvedení v omyl pro některou z příčin uvedených v § 8 tr. zák., zůstává čin pokusem. Ze skutkových zjištění napadeného rozsudku jest zřejmo, že v souzeném případě lstivé předstírání obžalovaného Ferdinanda K-a o rozsahu škody způsobené shořením mlýnských výrobků nebylo úspěšné již ani u četnictva, zejména však ani u komise, již vyslala pojišťovna k vyšetření škody; neboť již četnictvo zjistilo, že podle udané výše škody na zásobách byl by musel obžalovaný míti před požárem 120—130 plných pytlů mlýnských výrobků a, poněvadž tyto neshoří, byl by musel celý tento náklad, který byl na podlaze ve skladišti, při proboření podlahy spadnouti do přístodůlku a tudíž také nějaké zbytky byly by musely býti na spáleništi, čehož tu však nebylo. Při vyšetřování škody komisí pojišťovny hned zjistil znalec Otakar K., že takové zásoby ani zdaleka shořeti nemohly, poněvadž ani při nejobedlivějším hledání nenalezl zbytky, které by na místě byly musely zůstat; komise pátrala hned dále po udaném původu mlýnských výrobků a po jejich dopravě k obžalovanému K-ovi a zjistila pravý stav věci ihned při tomto pátrání, takže k likvidaci škody podle nepravdivých údajů obžalovaného vůbec nedošlo. Z toho jest zřejmo, že se obžalovanému K-ovi nepodařilo nepravdivými údaji uvést pojišťovnu v omyl, nikoliv však proto, že od uvedení pojišťovny v omyl sám dobrovolně ustoupil anebo (jak již bylo dovozeno), že bylo jeho lstivé předstírání prostředkem k uvedení v omyl absolutně nezpůsobilým, nýbrž proto, že jeho údaje byly bedlivě přezkoumávány komisí a jedině tím nezávisle na vůli obžalovaného Ferdinanda K-a byl překážen zločinný výsledek jím zamýšlený. Trestný čin obžalovaného K-a zůstal tedy

nedokonán pro překážku odjinud v to příslou a může proto jeho čin, jenž má ostatní znaky zločinu podvodu, listivé předstírání za účelem poškození pojišťovny o částku 200 i 2.000 Kč převyšující, býti kvalifikován jen za nedokonaný zločin podvodu podle §§ 8, 197, 200 a 203 tr. zák. I čin obžalovaného Josefa P-a jest kvalifikovati důsledně jen za spoluvinu na nedokonaném zločinu podvodu podle §§ 5, 8, 197, 200 a 203 tr. zák. Při tom jest nutno zaujmouti stanovisko k námitkám, jimiž se jeho zmateční stížnost domáhá beztrestnosti pro ustoupení od pokusu, jež ovšem bezpředmětně jsou uplatněny jako důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 b) tr. ř., ježto nalézací soud, maje čin za dokonaný, neřešil otázku beztrestnosti pro dobrovolné ustoupení od pokusu. Vzhledem k odchylné kvalifikaci vyslovené zrušovacím soudem, lze však o nadhozené otázce hned rozhodnouti na základě skutečností v rozsudku nalézacího soudu zjištěných; z nich vychází, že obžalovaný Josef P. doznal četnictvu, že K-ovi žádné zásoby nedodal a po pravdě vyličil celý stav věci teprve tehdy, když se ve svých výpovědích zaplétal a byl na následky svého jednání upozorněn. Když totiž předložil stvrzenku o dodávce mouky a otrub K-ovi za 14.460 Kč, bylo při přepočítání zjevno, že jest v ceně početní chyba kolem 600 Kč, která by se při reálním obchodu nebyla vyskytla. Na dotaz uvedl P. nejprve, že si K. veškeré množství odvezl svým autem najednou. Ale když byl upozorněn, že by to najednou odvésti nemohl, tvrdil, že tam byl dvakrát, což ani v tomto případě nebylo možno, poněvadž by byl K. na svém malém autu nemohl odvésti takové množství přes 70 pytlů meliva. Podle těchto zjištění doznal obžalovaný P. pravdu teprve po přednesení oněch nepravd, při nichž se zaplétal do rozporů, a po upozornění na následky svého jednání; za tohoto stavu věci nelze mluvit o dobrovolném ustoupení, jež podle § 8 tr. zák. jest podmínkou beztrestnosti pokusu a možno takto vynucené sdělení pravého stavu věci přičísti obžalovanému P-ovi k dobru jen jako okolnost polehčující při výměře trestu. Bylo proto zmateční stížnosti Ferdinanda K-a do výroku, jímž byl uznán vinným zločinem dokonaného podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák. a zmateční stížnosti Josefa P-a do výroku, jímž byl odsouzen pro spoluvinu na zločinu dokonaného podvodu podle §§ 5, 197, 200, 203 tr. zák. vyhověti, napadený rozsudek v těchto výrocích (odstavce 1 a 2 rozsudkového výroku) zrušiti a stěžovatele uznati vinnými, a to K-a zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 200, 203 tr. zák. a P-a zločinem spoluviny na nedokonaném podvodu podle §§ 5, 8, 197, 200, 203 tr. zák.

Čís. 3423.

Porušení zákona (§ 33 tr. ř.), nebyl-li ke hlavnímu přelíčení předvolán soukromý účastník (§ 47 čís. 3 tr. ř.), a bylo-li užito jako důkazního prostředku spisů (presidiální zprávy soudu), které nebyly při hlavním přelíčení čteny (§ 258 odst. první tr. ř.).

Nikoli již znalost soudu, nýbrž všeobecná neb aspoň širokému okruhu osob žijících ve stejných životních poměrech společná, cestou